

***Suvestinė redakcija nuo 2022-01-01***

*Nutarimas paskelbtas: Žin. 2004, Nr. [131-4705](#), i. k. 1041100NUTA00000997*

***Nauja redakcija nuo 2022-01-01:***

*Nr. [437](#), 2021-06-09, paskelbta TAR 2021-06-11, i. k. 2021-13392*

# LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

## NUTARIMAS

### **DĖL TABAKO GAMINIŲ IR SU TABAKO GAMINIAIS SUSIJUSIŲ GAMINIŲ VARTOJIMO, JŲ DAROMOS ŽALOS SVEIKATAI IR ŪKIUI STEBĖSENOS (MONITORINGO) TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2004 m. rugpjūčio 19 d. Nr. 997

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 21 straipsniu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

Patvirtinti Tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimo, jų daromos žalos sveikatai ir ūkiui stebėsenos (monitoringo) taisykles (pridedama).

MINISTRAS PIRMININKAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

JUOZAS OLEKAS

PATVIRTINTA  
Lietuvos Respublikos Vyriausybės  
2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 997  
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės  
2021 m. birželio 9 d. nutarimo Nr. 437  
redakcija)

## **TABAKO GAMINIŲ IR SU TABAKO GAMINIAIS SUSIJUSIŲ GAMINIŲ VARTOJIMO, JŲ DAROMOS ŽALOS SVEIKATAI IR ŪKIUI STEBĖSENOS (MONITORINGO) TAISYKLĖS**

### **I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimo, jų daromos žalos sveikatai ir ūkiui stebėsenos (monitoringo) taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimo, jų daromos žalos sveikatai ir ūkiui stebėsenos (monitoringo), apibrėžtos Taisyklių 2.1 papunktyje, bei tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimo daromos ekonominės žalos sveikatai ir ūkiui vertinimo, apibrėžto Taisyklių 2.2 papunktyje, organizavimą ir vykdymą.

2. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

2.1. **Tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimo, jų daromos žalos sveikatai ir ūkiui stebėseną (monitoringą)** – tikslingai organizuojamas duomenų ir informacijos apie tabako gaminių (įskaitant bedūmius kaitinamojo tabako gaminius) ir su tabako gaminiais susijusių gaminių (įskaitant elektronines cigaretes ir elektroninių cigarečių pildykles) vartojimą ir jų vartojimo padarinius, daromą žalą sveikatai ir ūkiui rinkimas, kaupimas, apdorojimas, analizė, vertinimas, teikimas ir skelbimas (toliau – Stebėseną).

2.2. **Tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimo daromos ekonominės žalos sveikatai ir ūkiui vertinimas** – tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimo ir jo padarinių daromos ekonominės žalos sveikatai ir ūkiui apskaičiavimas, vertinant tiesiogines ir netiesiogines su tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimu siejamas išlaidas įvairiose srityse (sveikatos apsaugos, socialinės apsaugos, teisėsaugos ir kt.) poveikį vidutinei tikėtinai būsimai gyvenimo trukmei ir tikėtinai sveiko gyvenimo trukmei.

3. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos įstatyme ir Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatyme.

4. Stebėsenos ir tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimo daromos ekonominės žalos sveikatai ir ūkiui vertinimo tikslas – surinkti duomenis ir informaciją apie tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimą, vartojimo padarinius, daromą žalą sveikatai ir ūkiui, jų pokyčių tendencijas, siekiant tikslingai formuoti tolesnes valstybės tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių kontrolės, vartojimo prevencijos ir žalos mažinimo politikos kryptis ir įgyvendinimo priemones.

### **II SKYRIUS TABAKO GAMINIŲ IR SU TABAKO GAMINIAIS SUSIJUSIŲ GAMINIŲ VARTOJIMO, JŲ DAROMOS ŽALOS SVEIKATAI IR ŪKIUI STEBĖSENOS (MONITORINGO) ORGANIZAVIMAS IR VYKDYMAS**

5. Stebėseną organizuoja ir koordinuoja Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas.

6. Duomenis ir informaciją apie tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimą, jų daromą žalą sveikatai ir ūkiui renka, kaupia, apdoroja, analizuoja šios institucijos ir įstaigos pagal savo kompetenciją (toliau – stebėseną atliekančios institucijos ir įstaigos):

6.1. Lietuvos statistikos departamentas:

6.1.1. apie legalių tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių gamybą, importą, eksportą, pardavimą, jų mažmenines kainas ir vartojimą;

6.1.2. apie gyventojų disponuojamąsias pajamas, namų ūkių išlaidas tabako gaminiais ir su tabako gaminiais susijusiems gaminiais;

6.1.3. apie gyventojų tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimo įpročius, remiantis periodiškai atliekamo Gyventojų sveikatos statistinio tyrimo duomenimis;

6.2. Higienos institutas:

6.2.1. apie gyventojų sergamumą ir ligotumą ligomis, siejamomis su tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimu (kraujotakos, kvėpavimo sistemos, piktybinių navikų, apsinuodijimų, traumų ir nudegimų ir kt.);

6.2.2. apie gyventojų mirtingumą dėl ligų, siejamų su tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimu;

6.2.3. apie tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimo paplitimą suaugusiųjų ir mokyklinio amžiaus vaikų populiacijoje (pagal atskiras demografines, socialines respondentų charakteristikas, savivaldybes), remiantis periodiškai atliekamų suaugusiųjų ir mokyklinio amžiaus vaikų gyvensenos tyrimų duomenimis;

6.3. Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos:

6.3.1. apie užregistruotų nusikalstamų veikų, susijusių su tabako gaminiais ir su tabako gaminiais susijusiais gaminiais, skaičių;

6.3.2. apie Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka užregistruotų administracinių nusižengimų, susijusių su neteisėtu tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių disponavimu, pardavimu, realizavimu ir vartojimu, skaičių, bei asmenų, padariusių šiuos administracinius nusižengimus, skaičių;

6.3.3. apie ūkio subjektų padarytų Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo nuostatų pažeidimų, už kuriuos priežiūros institucijos skyrė ūkio subjektams šiame įstatyme nustatytas poveikio priemones, skaičių bei ūkio subjektų, padariusių šiuos teisės pažeidimus, skaičių;

6.4. Respublikinis priklausomybės ligų centras – apie asmenų, kuriems suteiktos metimo rūkyti pagalbos paslaugos, skaičių ir lėšas šių paslaugų išlaidoms apmokėti;

6.5. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija – apie tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimo paplitimą ir jų prieinamumo vertinimą paauglių populiacijoje, remiantis periodiškai atliekamo tarptautinio tyrimo „Alkoholio ir kitų narkotikų tyrimo Europos mokyklose (ESPAD)“ duomenimis;

6.6. Lietuvos sveikatos mokslų universitetas – apie tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimo paplitimą mokyklinio amžiaus vaikų populiacijoje, remiantis periodiškai atliekamo Tarptautinio mokyklinio amžiaus vaikų gyvensenos ir sveikatos tyrimo (HBSC) rezultatais;

6.7. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas:

6.7.1. apie tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimo, kelių rūšių gaminių vartojimo tuo pačiu metu, metusiųjų rūkyti paplitimą, ekspozicijos (priverstinio kvėpavimo) tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių dūmais įvairiose aplinkose paplitimą 15–64 metų amžiaus gyventojų populiacijoje, remiantis periodiškai atliekamo Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimo Lietuvoje tyrimo rezultatais;

6.7.2. apie licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais ir licencijų verstis mažmenine prekyba su tabako gaminiais susijusiais gaminiais, skaičių; gyventojų skaičiaus, tenkančio vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais ir vienai licencijai verstis

mažmenine prekyba su tabako gaminiais susijusiais gaminiais, mažmeninės prekybos tabako gaminiais ir su tabako gaminiais susijusiais gaminiais vietų skaičių ir jų išsidėstymą;

6.7.3. apie savivaldybių veiklą užtikrinant Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo nuostatų įgyvendinimą ir pasinaudojant savivaldybėms šiame įstatyme numatytomis teisėmis;

6.7.4. apie neapskaitytų tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimo ir valstybei sukeliama ekonominių nuostolių apimtį, remiantis periodiškai (kas 4 metai, pradedant nuo 2023 m.) atliekamo Neapskaitytų tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimo ir valstybei sukeliama ekonominių nuostolių apimčių tyrimo rezultatais;

6.8. Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI) – apie VMI administruojamų tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių, kurių akcizai deklaruoti vadovaujantis Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo nuostatomis, kiekius ir už juos apskaičiuotus akcizus, pagal VMI nustatytas tarifines grupes;

6.9. Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – MD) – apie MD, VMI, Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos sulaikytų nelegalių tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių kiekius;

6.10. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba – apie Lietuvos rinkoje realizuojamų tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių kokybės priežiūros rezultatus;

6.11. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos – apie rūkymo sukeltus gaisrus ir juose žuvusių, traumotų asmenų skaičių;

6.12. Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos – apie vaistinių preparatų, skirtų padėti mesti rūkyti, didmeninio platinimo įmonių parduotą pakuočių kieki.

### **III SKYRIUS STATISTINIŲ DUOMENŲ IR STATISTINĖS INFORMACIJOS TEIKIMAS IR SKELBIMAS**

7. Stebėseną atliekanti įstaiga, nurodyta Taisyklių 6.2 papunktyje, praėjusių metų statistinius duomenis, nurodytus Taisyklių 6.2.1, 6.2.2 papunkčiuose, pateikia Lietuvos statistikos departamentui pagal statistinių duomenų ir statistinės informacijos teikimo sutartį, vadovaudamasi Oficialiosios statistikos įstatymu ir kasmet Lietuvos Respublikos finansų ministro tvirtinama Oficialiosios statistikos programos I dalimi. Lietuvos statistikos departamentas kasmet rengia statistinę informaciją ir skelbia ją Oficialiosios statistikos portale (statistinę informaciją, nurodytą Taisyklių 6.1.1 papunktyje, – iki gegužės 30 d., nurodytą Taisyklių 6.1.2 papunktyje, – pagal Oficialiosios statistikos kalendorių, vadovaujantis Europos Sąjungos teisės aktų nustatytais terminais).

8. Stebėseną atliekančios institucijos ir įstaigos, nurodytos Taisyklių 6.1–6.4, 6.7–6.12 papunkčiuose, praėjusių metų statistinius duomenis ir statistinę informaciją (išskyrus Taisyklių 6.1.3, 6.2.3, 6.7.1, 6.7.4 papunkčiuose nurodytus periodiškai atliekamų tyrimų duomenis) Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui kasmet ne vėliau kaip iki einamųjų metų II ketvirčio pabaigos raštu pateikia pagal su Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentu suderintą statistinių duomenų ir statistinės informacijos pateikimo formą, jeigu šie statistiniai duomenys ir statistinė informacija nėra skelbiami stebėseną atliekančios institucijos ar įstaigos interneto svetainėje.

9. Stebėseną atliekančios institucijos ir įstaigos, nurodytos Taisyklių 6.1, 6.2, 6.5–6.7 papunkčiuose, periodiškai atliekamų tyrimų duomenis, nurodytus Taisyklių 6.1.3, 6.2.3, 6.5, 6.6, 6.7.1, 6.7.4 papunkčiuose, atsižvelgdamos į atliekamų tyrimų periodiškumą, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui raštu pateikia pagal su Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentu suderintą tvarką ir terminus, jeigu šie duomenys nėra skelbiami stebėseną atliekančios institucijos ar įstaigos interneto svetainėje.

10. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas iki kiekvienų metų spalio 30 d. apibendrina surinktus statistinius duomenis ir statistinę informaciją ir parengia tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimo, jų daromos žalos sveikatai ir ūkiui stebėsenos ataskaitą (toliau – Stebėsenos ataskaita) bei pateikia Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei, taip pat skelbia juos Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento leidinyje „Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento metinis pranešimas“ ir savo interneto svetainėje. Stebėsenos ataskaitoje pateikiami apibendrinti kasmet renkami statistiniai duomenys ir statistinė informacija, nurodyti Taisyklių 6.1.1, 6.1.2, 6.2.1, 6.2.2, 6.3, 6.4, 6.7.2, 6.7.3, 6.8–6.12 papunkčiuose, bei apibendrinti periodiškai atliekamų tyrimų duomenys, nurodyti Taisyklių 6.1.3, 6.2.3, 6.5, 6.6, 6.7.1, 6.7.4 papunkčiuose ir 12 punkte, kai atitinkamų periodiškai atliekamų tyrimų rezultatai Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui yra prieinami iki einamųjų metų rugsėjo 30 d.

11. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas prireikus gali pasitelkti ir kitų institucijų ir įstaigų specialistus, duomenų šaltinius ir duomenų rinkimo metodus tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimo, jų daromai žalai sveikatai ir ūkiui įvertinti.

#### IV SKYRIUS

### TABAKO GAMINIŲ IR SU TABAKO GAMINIAIS SUSIJUSIŲ GAMINIŲ VARTOJIMO DAROMOS EKONOMINĖS ŽALOS SVEIKATAI IR ŪKIUI VERTINIMO ORGANIZAVIMAS IR VYKDYMAS

12. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas kas 5 metus (pradedant nuo 2024 m.) atlieka tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių vartojimo daromos ekonominės žalos sveikatai ir ūkiui pasirinktų vienerių metų vertinimą, kurio apibendrintus rezultatus įtraukia į atitinkamais metais rengiamą Stebėsenos ataskaitą.

---

*Priedo pakeitimai:*

Nr. [437](#), 2021-06-09, paskelbta TAR 2021-06-11, i. k. 2021-13392

#### **Pakeitimai:**

1.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [385](#), 2011-03-30, Žin., 2011, Nr. 41-1955 (2011-04-07), i. k. 1111100NUTA00000385

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimo Nr. 997 "Dėl Tabako gaminių vartojimo, jo daromos žalos sveikatai ir ūkiui stebėsenos (monitoringo) taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [437](#), 2021-06-09, paskelbta TAR 2021-06-11, i. k. 2021-13392

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimo Nr. 997 „Dėl Tabako gaminių vartojimo, jo daromos žalos sveikatai ir ūkiui stebėsenos (monitoringo) taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo